

OWIES

Uwagi ogólne i wyniki doświadczeń

Powierzchnia uprawy owsa w naszym kraju w ostatnich latach wynosi niecałe 500 tys. ha.

W krajowym rejestrze znajduje się obecnie 36 odmian owsa jarego: 32 zwyczajnego i 4 nagiego. W krajowym rejestrze przeważają odmiany rodzimych hodowli poza 7 odmianami zagranicznymi. Głównie są to odmiany żółtoziarniste preferowane w produkcji (wyjątek stanowi odmiana Gniady o brązowej barwie łuski). W roku 2021 do Krajowego rejestru wpisano dwie odmiany owsa zwyczajnego: Gepard i Wulkan. W roku 2020 z KR skreślono cztery odmiany owsa zwyczajnego oraz dwie owsa nagiego.

W roku 2021 na terenie Mazowsza założono 3 doświadczenia z 14 odmianami owsa, założone były jak w latach poprzednich tylko na jednym poziomie agrotechniki.

Doświadczenia zlokalizowane były w następujących jednostkach:

- Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Seroczynie
- Zakład Doświadczalny Oceny Odmian w Kawęczynie (pole na terenie IHAR Radzików)
- DANKO Hodowla Roślin ZHR O/ Laski

Miniony sezon był korzystny do uprawy owsa. Najwyższe plony uzyskano w Kawęczynie i Laskach nieco niższe w Seroczynie. Uzyskane plony były niższe niż w roku poprzednim. Z odmian badanych w naszych doświadczeniach najlepiej plonowały Kozak, Refleks i Rambo oraz nowo zarejestrowana odmiana Gepard. Porażenie helmintosporiozą i rdzą wieńcową wystąpiło w niewielkim stopniu.

Tabela 1. OWIES. Odmiany badane. Rok zbioru: 2021

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do Krajowego Rejestru Odmian w Polsce	Adres jednostki zachowującej odmianę, a w przypadku odmiany zagranicznej –pełnomocnika w Polsce
1	2	3	4
1	HARNAŚ*	2014	Małopolska Hodowla Roślin -HBP sp. z o.o. ul. Zbożowa 4, PL-30-002 Kraków
2	KOZAK*	2017	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL- 99-307 Strzelce
3	MONSUN*	2017	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Staszewska 70, PL- 62 -100 Wągrowiec
4	AGENT*	2018	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o. o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL- 99-307 Strzelce
5	LION*	2018	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Staszewska 70, PL- 62 -100 Wągrowiec
6	FIGARO*	2019	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
7	PABLO*	2019	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o. o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL- 99-307 Strzelce
8	REFLEKS*	2019	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o. o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL- 99-307 Strzelce
9	HUZAR*	2020	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
10	PANTEON*	2020	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Staszewska 70, PL- 62 -100 Wągrowiec
11	POKER*	2020	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
12	RAMBO*	2020	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o. o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL- 99-307 Strzelce
13	GEPARD*	2021	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o. o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL- 99-307 Strzelce
14	WULKAN*	2021	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o. o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL- 99-307 Strzelce

* - odmiana chroniona krajowym wyłącznym prawem hodowcy

Tabela 2. OWIES. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2021

Miejscowość	SDOO Seroczyn	ZDOO Kawęczyn pole Radzików	DANKO HR ZHR O/LASKI
Powiat	Siedlce	Warszawa Zachód	Grójec
Kompleks rolniczej przydatności gleby	4	4	4
Klasa bonitacyjna gleby	III b	III	IV
PH gleby w <i>KCI</i>	6,0	4,8	*
Przedplon	Gorzycza biała	Soja	Rzepak ozimy
Data siewu (<i>dzień, m-c, rok</i>)	31.03	27.03	01.04
Obsada nasion (<i>szt./m²</i>)	450	450	450
Data zbioru (<i>dzień, m-c, rok</i>)	26.07	03.08	13.08
Nawożenie mineralne			
N (<i>kg/ha</i>)	95	89	90
P₂O₅ (<i>kg/ha</i>)	45	30	50
K₂O (<i>kg/ha</i>)	90	45	72,5
Środki ochrony roślin			
Zaprawa nasienna (<i>nazwa</i>)	Gizmo 060 FS	Gizmo 060 FS	Gizmo 060 FS
Herbicyd (<i>nazwa, dawka/ha</i>)	Gold 450 EC- 1,2 l Omnera LQM 0,6 l	Mustang Forte 195 SE- 0,8 l	Biathlon 4D 50 g + Dash 1 l
Insektycyd (<i>nazwa dawka/ha</i>)	2 x Cyperkil Max 500 EC- 0,05 l	Cyperkil Max 500 EC- 0,05 l	Bulldock 025 EC -0,25 l

Tabela 3. OWIES. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru: 2021

Lp.	Cecha	Seroczyn	Kawęczyn	Laski
1	Wiechowanie (<i>dzień, m-c</i>)	17.06	19.06	15.06
2	Termin dojrzałości woskowej (<i>dzień, m-c</i>)	15.07	18.07	22.07
3	Wysokość roślin (<i>cm</i>)	87,7	118,7	83,0
4	Wyleganie roślin w fazie dojrzałości mlecznej (<i>skala 9⁰</i>)	9,0	8,1	9,0
5	Wyleganie roślin przed zbiorem (<i>skala 9⁰</i>)	8,9	4,6	9,0
Porażenie przez choroby (<i>skala 9⁰</i>)				
6	Mączniak prawdziwy	9,0	9,0	9,0
7	Rdza wieńcowa	7,5	8,6	9,0
8	Helminthosporioza	7,7	8,1	9,0
9	Septorioza liści	9,0	9,0	9,0
10	Masa 1000 ziaren (<i>g</i>)	51,9	44,8	35,9
11	Wilgotność ziarna podczas zbioru (%)	10,4	10,5	6,6
12	Plon ziarna (<i>dt/ha</i>)	48,7	66,1	50,6

Wyniki średnie z wszystkich badanych odmian

Skala 9⁰: 9 – oznacza stan najkorzystniejszy, 1 – najmniej korzystny

Tabela 4. OWIES. Plon ziarna odmian w miejscowościach (% wzorca). Rok zbioru: 2021

Lp.	Odmiana	Seroczyn	Kawęczyn	Laski
Wzorzec dt/ha		<u>48,7</u>	<u>66,1</u>	<u>50,6</u>
1	Harnaś	115	91	88
2	Kozak	117	103	101
3	Monsun	84	96	92
4	Agent	86	96	102
5	Lion	93	106	99
6	Figaro	92	100	101
7	Pablo	105	96	109
8	Refleks	114	97	95
9	Huzar	91	99	95
10	Panteon	97	99	99
11	Poker	104	96	101
12	Rambo	107	103	105
13	Gepard	93	114	113
14	Wulkan	102	103	101

Wzorzec: wszystkie badane odmiany

Tabela 5. OWIES. Plon ziarna odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2021, 2020, 2019.

Lp.	Odmiana	2021	2020	2019	2020-2021	2019-2021
Wzorzec dt/ha		<u>55,1</u>	<u>61,1</u>	<u>61,3</u>	<u>58,1</u>	<u>59,2</u>
1	Harnaś	97	105	99	101	100
2	Kozak	106	102	100	104	102
3	Monsun	91	103	102	98	99
4	Agent	95	104	101	100	100
5	Lion	100	99	100	99	100
6	Figaro	98	106	100	102	101
7	Pablo	103	99	102	101	101
8	Refleks	101	108	99	105	103
9	Huzar	95	98	-	97	-
10	Panteon	99	94	-	96	-
11	Poker	100	106	-	103	-
12	Rambo	104	112	-	108	-
13	Gepard	108	-	-	-	-
14	Wulkan	102	-	-	-	-
Liczba doświadczeń		3	3	3	6	9

Wzorzec: wszystkie badane odmiany

Tabela 6. OWIES. Porażenie odmian przez ważniejsze choroby. Rok zbioru: 2021, 2019-2021

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Rdza wieńcowa		Mączniak prawdziwy		Helmintosporioza	
			2021	2020- 2021	2021	2020-2021	2021	2019-2021
Wzorzec (skala 9⁰)			<u>8.0</u>	<u>7.9*</u>	<u>9.0</u>	<u>8.4*</u>	<u>7.9</u>	<u>8.1</u>
1	Harnaś	3	0,1	0,1	0,0	-0,1	-0,1	0,1
2	Kozak	3	0,1	-0,2	0,0	0,2	0,1	-0,1
3	Monsun	3	-0,4	-0,3	-0,3	-0,4	-0,2	-0,2
4	Agent	3	0,3	0,4	0,0	0,2	0,1	0,0
5	Lion	3	-0,5	-0,3	0,0	-0,3	0,1	0,0
6	Figaro	3	0,0	0,1	0,0	-0,4	0,1	0,2
7	Pablo	3	0,3	0,0	-0,3	0,1	0,1	0,0
8	Refleks	3	-0,5	0,2	0,0	0,2	-0,1	0,1
9	Huzar	2	0,3	-	0,0	-	-0,2	-
10	Panteon	2	-0,5	-	0,0	-	0,1	-
11	Poker	2	0,3	-	0,0	-	0,1	-
12	Rambo	2	-0,4	-	0,0	-	-0,1	-
13	Gepard	1	0,5	-	0,0	-	-0,2	-
14	Wulkan	1	0,3	-	0,0	-	0,3	-
Liczba doświadczeń			2	5	1	4	2	7

„*"- średnia z dwóch lat, w 2019 nie wystąpiły choroby: rdza wieńcowa i mączniak prawdziwy.
Wzorzec: wszystkie badane odmiany.

Tabela 7. OWIES. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Rok zbioru: 2021, 2019-2021

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Wyleganie w fazie dojrzałości młecznej	Wyleganie przed zbiorem (skala 9 ⁰)		Wysokość roślin (cm)		Masa 1000 ziaren (g)	
			2021	2021	2019-2021	2021	2019-2021	2021	2019-2021
Wzorzec (skala 9⁰)			<u>8.1</u>	<u>6.8</u>	<u>7.0</u>	<u>96.5</u>	<u>100.3</u>	<u>44.2</u>	<u>40.8</u>
1	Harnaś	3	0,9	-0,3	0,4	-4,4	-1,8	-4,5	-2,2
2	Kozak	3	0,2	-0,1	-0,2	5,6	3,1	2,9	1,2
3	Monsun	3	-0,1	-0,1	0,0	0,4	0,4	3,1	2,6
4	Agent	3	-0,1	0,1	0,1	2,4	0,3	5,9	4,5
5	Lion	3	0,2	-0,3	0,2	-1,3	-3,0	-3,2	-1,8
6	Figaro	3	0,9	0,3	0,4	4,2	3,5	-4,1	-2,2
7	Pablo	3	-0,4	0,1	-0,2	2,0	0,1	4,1	2,9
8	Refleks	3	-0,1	-0,4	-0,3	-2,5	0,2	-2,5	-1,3
9	Huzar	2	-1,4	-0,3	-	1,5	-	-1,4	-
10	Panteon	2	0,2	0,1	-	-4,3	-	-0,4	-
11	Poker	2	-0,1	0,4	-	-0,5	-	-3,7	-
12	Rambo	2	-0,1	0,4	-	-1,0	-	2,4	-
13	Gepard	1	-1,1	-0,1	-	-0,9	-	0,9	-
14	Wulkan	1	0,9	0,1	-	-1,4	-	0,5	-
Liczba doświadczeń			1	2	6	3	9	3	9

Wzorzec: wszystkie badane odmiany

OWIES
CHARAKTERYSTYKA ODMIAN BADANYCH
I ZAREJESTROWANYCH W ROKU 2021

(sporządzona na podstawie listy opisowej odmian)

1. **GEPARD** - Odmiana żółtoziarnista, przeznaczona do uprawy na terenie całego kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich. Plon ziarna z łuską duży. Odporność na rdzę owsa, helmintosporiozę, septoriozę liści – średnia, na mączniaka prawdziwego – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin wiechowania i dojrzewania średni. Udział łuski dość duży, masa 1000 ziaren duża do bardzo dużej, wyrównanie ziaren dobre, gęstość w stanie zsypanym średnia. Zawartość białka mała. Tolerancja na zakwaszenie przeciętna.

2. **WULKAN** - Odmiana żółtoziarnista, przeznaczona do uprawy na terenie całego kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich. Plon ziarna z łuską dość duży. Odporność na mączniaka prawdziwego, rdzę owsa, helmintosporiozę, septoriozę liści – średnia. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin wiechowania i dojrzewania średni. Udział łuski dość mały, masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziaren dobre, gęstość w stanie zsypanym średnia. Zawartość białka mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.